

TI / TUE 27.10.
KE / ONS / WED 28.10.2020
TO / THU 29.10.2020

KLO 13.00
KLO 12.00 & 19.00
KLO 19.00 (HKO Screen - verkkolähetyks & Yle Radio 1)

HELSINGIN MUSIIKKITALO
MUSIKHUSET I HELSINGFORS
HELSINKI MUSIC CENTRE

RAKASTAVA

SUSANNA
MÄLKKI

XAVI CASTELLÓ
ARÀNDIGA

OSKARI
KYMÄLÄINEN

TERO
SAARINEN

SUSANNA MÄLKKI

kapellimestari / dirigent / conductor

XAVI CASTELLÓ ARÀNDIGA

lyömäsoittimet / slagverk / percussion

OSKARI KYMÄLÄINEN (Tero Saarinen Company)

tanssi / dans / dance

TERO SAARINEN

koreografia / koreografi / choreography

Gustav Mahler (1860–1911)

Adagio sinfoniasta nro 10 (sov./arr Michele Castelletti) (1910) 25'
ur symfoni nr 10
from Symphony No. 10

Jean Sibelius (1865–1957)

Rakastava op. 14, sarja jousiorkesterille (1911 versio) (1893/1911) 11'
Den älskande, svit för stråkorkester
The Lover, suite for string orchestra
Rakastava / Den älskande / The Lover
Rakastetun tie / Den älskades väg / The Way of the Lover
Hyvää iltaa... Jää hyvästi / God afton... Farväl! / Good Night, My Beloved... Farewell!

Iannis Xenakis (1922–2001)

Rebonds B (1987–1989) 6'

Tero Saarinen (1964-)

Rebond (2020)

David Scarantino (TSC),

koreografin assistentti / koreografens assistent / Choreographer's Assistant

Erika Turunen (TSC), puku / kostym / costume

Ville Konttinen (TSC), valot / ljus / lights

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Sinfonia nro 1 C-duuri op. 21 (1799) 25'
Symfoni nr 1 C-dur
Symphony No. 1 in C Major
Adagio molto - Allegro con brio
Andante cantabile con moto
Menuetto (Allegro molto e vivace)
Finale (Adagio - Allegro molto e vivace)

GUSTAV MAHLER

sov. **Michelle Castelletti**

Adagio Sinfoniasta no 10

Gustav Mahlerin (1860–1911) kuollessa keväällä 1911 häneltä jäi kymmenes sinfonia kesken. Vuosien varrella monet tutustuivat luonnosmateriaaliin, mutta ensimmäinen esitysversio syntyi vasta 1960-luvulla brittiläisen Deryock Cooken toimesta. Myöhemmin sinfoniasta ovat tehneet omat versionsa mm. Rudolf Barshai, Clinton Carpenter ja Remo Mazzetti. Useat merkittävät Mahler-kapellimestarit eivät silti ole suostuneet johtamaan teoksesta muuta kuin sen ensimmäisen osan, joka on ainoa jonka säveltäjä sai valmiiksi.

Maltalaisen kapellimestari ja säveltäjä Michelle Castellettin (s. 1974) versio Mahlerin kymmenennestä sinfoniasta on valmistunut 2010-luvulla.

Castellettin käyttämä kokoonpano, johon kuuluu mm. seitsemän puhallinsoitinta, urkuharmoni ja jousikvintetto, on saanut inspiraationsa Verein für musikalische Privataufführungen -nimisen yhdistyksen suosimista kokoonpanoista. Arnold Schönberg oli perustanut tämän Wienissä 1918–21 toimineen yhdistyksen, jonka konserteissa esitettiin mm. kamariorkesterisovituksia myös Mahlerin teoksista. Castellettin versio sai kantaesityksensä Canterburyssä 23.11.2012. Canterburyn kamariorkesteria johti Castelletti itse.

Tässä konsertissa esitetään sinfonian ensimmäinen osa, *Adagio*. Lämpimän laulavat ja ironisen tanssilliset jaksot vuorottelevat, kunnes riitasointuinen purkaus särkee tunnelman. Sen jälkeen on kuin jotakin musiikissa olisi peruuttamattomasti särkynyt.

JEAN SIBELIUS

Rakastava op. 14

Vuonna 1894 Jean Sibelius (1865–1957) osallistui Ylioppilaskunnan Laulajien järjestämään sävellyskilpailuun Kantelettaren runoihin sävelletyllä mieskuorosarjalla *Rakastava*. Teos sai toisen palkinnon. Sekä yleisö että arvostelijat ihmettelivät tuomariston päätöstä antaa ensimmäinen palkinto Emil Genetzin laululle *Hakkapeliitat*, sillä yleisen mielipiteen mukaan *Rakastava* oli parempi sävellys. Sibelius laati pian sarjasta versiot myös mieskuorolle ja jousille (1894) ja sekakuorolle (1898).

Vuonna 1912 säveltäjä teki *Rakastava*-sarjasta version myös jousiorkesterille ja lyömäsoittimille (op. 14). Sibelius johti itse kantaesityksen Helsingissä 29.3.1912 Helsingin filharmonisen seuran orkesterin (nyk. HKO) konsertissa. Vastaanotto oli erittäin myönteinen, ja säveltäjä johti teosta jatkossa useastikin.

Jousiorkesterille tehty versio ei ole niinkään sovitus kuin taidokas uusi tulkinta aiemmasta musiikkimateriaalista. Kuorosarjassa osia on neljä, mutta tässä Sibelius on tiivistänyt osat kolmeen. Ensimmäinen osa *Rakastava* heijastaa tuoreeseen rakkauteen liittyvää ujoutta ja epävarmuutta. *Rakastetun tie* on valoisa scherzo. Viimeinen osa *Hyvää iltaa – Jää hyvästi* huokuu katkeransuloista nostalgiaa.

Käsiohjelma / Programblad / Program

Teosesittelyt / Verkpresentationer / Programme Notes

Christian Holmqvist

Käännökset / Översättningar / Translations

Christian Holmqvist (ruotsi / svenska / Swedish)

Susan Sinisalo (englanti / engelska / English)

Ulkoasu / Design

Bond Creative Agency Oy

Taitto ja painatus

Grano Oy, Vantaa 2020

Oikeudet muutoksiin pidätetään. /

Rätt till ändringar förbehålles. / All rights reserved.

IANNIS XENAKIS

Rebonds B

Kreikassa syntynyt ja vuodesta 1947 Ranskassa asunut Iannis Xenakis (1922–2001) oli yksi 1900-luvun merkittävimmistä nykysäveltäjistä. Hän oli varsinaiselta koulutukseltaan arkkitehti ja työskenteli jonkin aikaa Le Corbusierin avustajana. Säveltäjänä Xenakis haki toistuvasti inspiraatiota muun muassa matemaattisista teorioista, geometriasta, filosofiasta ja rakennustaiteesta. Hän oli lisäksi kiinnostunut aikansa uudesta teknologiasta. Vuonna 1963 hän julkaisi klassikon aseman myöhemmin saaneen kirjan *Formalisoitu musiikki*.

Joka tämän perusteella luulee Xenakisin musiikin olevan jotenkin kuivaa ja teoreettista, on täysin väärässä. Hänen sävellyksensä ovat vereviä ja jännittäviä, ja ne vaikuttavat usein kuulijaan suorastaan fyysisen mukaansatempaavasti.

Rebonds (1987–89) on sävelletty lyömäsoitintaitelija Sylvio Gualdalle, jonka kanssa Xenakis jo aiemmin oli tehnyt yhteistyötä. *Rebonds* koostuu kahdesta jaksosta, A ja B. Jaksot eivät käytä tismalleen samoja lyömäsoittimia; *Rebonds B* on kirjoitettu bongo-rummuille, tumba-rummulle, tom-tomille, bassorummulle ja puupalikoille. Xenakisin toive oli, että teoksen esitys koostuisi sekä A- että B- jaksoista. Käytännössä monet lyömäsoittajat kuitenkin esittävät usein ainoastaan B- jakson. Se on rytmisen, virtuoosinen ilotulitus, joka voi tuoda mieleen ekstaattisen rituaalin.

TERO SAARINEN: REBOND

Syys-lokakuun konserteissa koetaan sarja ensiesityksiä, joissa muusikko ja tanssija luovat yhteisen duettoteoksen. Iannis Xenaksen hypnoottinen sooloteos lyömäsoittimille muuttuu kaksi taidemuotoa yhdistäväksi duetoksi, kun lavalle astuvat orkesterin lyömäsoittinten äänenjohtaja Xavi Castelló Arándiga sekä Tero Saarinen Companyn tanssija Oskari Kymäläinen. Koreografi Tero Saarisen työn lähtökohtana on sävellyksen moniäänisyys. "Sävellys on rytmisesti erittäin kiehtova ja vaatii soittajaltaan virtuoottisuutta. Minusta kuulostaa

siltä kuin välillä muusikoita olisi enemmän kuin yksi. Halusin tuoda koreografiaani samaa intensiteettiä ja monimuotoisuutta liikkeessä sekä luoda samalla silttaa kahden voiman – musiikin ja tanssin – välille", sanoo Saarinen.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Sinfonia nro 1 C-duuri op. 21

Bonnista Wieniin vuonna 1792 muuttanut Ludwig van Beethoven (1770–1827) loi aluksi mainetta pianovirtuoosina. Hänellä oli kuitenkin tähtäimessä ura myös säveltäjänä, ja hän olikin vuosisadan vaihteeseen menessä säveltänyt runsaasti etenkin piano- ja kamarimusiikkia. Vuonna 1800 Beethoven koki, että aika oli kypsä osaamisensa näyttämislle suurelle yleisölle. Hän vuokrasi Wienin Burg-teatterin ja järjesti siellä konsertin, jonka ohjelmassa oli muun muassa *Septetto*, yksi hänen pianokonsertoistaan sekä kantaesityksenä nähtävästi vuosina 1799–1800 syntynyt ensimmäinen sinfonia. Vastaanotto oli myönteinen ja innostunut. Eräs arvostelija huomautti konsertin olevan "kiinnostavin mikä meillä täällä pitkään aikaan on ollut". Sinfoniaa sama arvostelija luonnehti kekseliääksi ja idearikkaaksi.

Ensimmäinen Beethovenin yhdeksästä sinfoniasta liittyy hyvin selkeästi W.A. Mozartin ja Joseph Haydnin perinteeseen. Tästä huolimatta teoksessa on jo useita Beethovenille täysin tunnusomaisia piirteitä. Helpon tunnistettavat lienevät yllättävät, räjähtelevät purkaukset sekä railakas huumori. Ensimmäisen osan hidas johdanto (*Adagio molto*) sai aikalaiset ymmälleen: C-duuri-sinfonia alkaa näennäisesti täysin väärässä sävellajissa. Mutta kunhan *Allegro con brio* ponnahtaa liikkeelle, pää-sävellaji etabloituu. Toinen osa on liikkuva *Andante cantabile con moto*. Kolmannen osan Beethoven on otsikoinut Menuetiksi, mutta nopea tempo (*Allegro molto e vivace*) tekee siitä käytännössä scherzon. Finaalin avaa johdanto (*Adagio*) joka pienen hapuilun jälkeen johtaa iloiseen *Allegro molto e vivaceen*.

SUSANNA MÄLKKI

Helsingissä syntynyt ja nuoruutensa asunut Susanna Mälkki on kasvanut Helsingin kaupunginorkesterin säestyksellä. Pienenä hän istui orkesterin konserteissa perheensä kanssa, ja nuorena musiikinopiskelijana seurasi tarkasti orkesterimuusikoiden ammattitaitoa ja nautti maailman parhaiden solistien esiintymisistä. Vuonna 2004 hän pääsi ensimmäistä kertaa johtamaan orkesteria, jonka 13. ylikapellimestarina hän aloitti syksyllä 2016.

Mälkin tie kapellimestariksi on kulkenut Sibelius-Akatemian ja Tukholman Edsberg-instituutin selloluokkien kautta. Hän voitti kansalliset Turun sellokilpailut ja nousi Göteborgin sinfoniaorkesterin soolosolistiksi, mutta jo nuorena kytemään jäänyt innostus orkesterinjohtamiseen ohjasi häntä koko ajan kohti kapellimestariopintoja.

Mälkin ensikosketus orkesterinjohtamiseen tuli Tukholmassa orkesterisoihtinten opiskelijoista kootun pienyhtyeen kapellimestarina. Toisen kerran Mälkki johti koulun kamariorkesteria Ruotsin radion sinfoniaorkesterin silloisen ylikapellimestarin Esa-Pekka Salosen seurattessa vierestä. Tunne todellisen intohimon löytymisestä oli sinä hetkenä kirkas ja on sitä edelleen.

Mälkin läpimurto tapahtui vuonna 1999 Helsingin juhlaviikoilla, ja ensimmäisen vakiokiinnityksensä hän sai Stavangerin orkesterin musiikillisena johtajana. Maineikkaan nykymusiikkiorkesteri Ensemble Intercontemporainin taiteellisena johtajana (2006–2013) hän vakiinnutti nimensä aikamme musiikin syvällisenä tulkkina.

Mälkki on johtanut maailman parhaita orkestereita, kuten kaikkia USA:n Big Five -orkestereita, Amsterdamin Concertgebouw'ta, Berliinin filharmonikkoja ja Lontoon sinfoniaorkesteria sekä vierailut oopperataloissa aina New Yorkin Metropolitanista ja Pariisin oopperasta Milanon La Scalaan ja Wienin valtionoopperaan. Syksyllä 2017 hän aloitti Los Angelesin filharmonikoiden päävierailijana. Musical America -lehti valitsi Mälkin vuoden kapellimestariksi 2017.

XAVI CASTELLÓ

Xavi Castelló on toiminut Helsingin kaupunginorkesterin lyömäsoitinten äänenjohtajana vuodesta 2013 alkaen. Hän aloitti musiikkiopintonsa kahdeksanvuotiaana ja viimeisteli diplominsa vuonna 2008 Teneriffalla (CSMC). Hän jatkoi opintojaan Zaragozassa (CSMA, Aragón) Wieland Welzelin, Franz Schindlbeckin ja Jean Geoffrey'n johdolla sekä Madridin Okho-akatemiassa Raúl Benaventin and Esaú Borredan johdolla.

Castello on voittanut kolmannen palkinnon Ciudad del Paso -marimbakilpailussa vuonna 2007 ja ensimmäisen palkinnon kansainvälisessä Perkulliria-lyömäsoitinkilpailussa vuonna 2011. Hän on Helsinki Percussion Ensemblen ja Helsinki Chamber Soloists -yhtyeen perustajajäsen.

OSKARI KYMÄLÄINEN

Oskari Kymäläinen valmistui tanssijaksi Suomen Kansallisoopperan ja -baletin Balettioppilaitoksesta 2019. Kymäläinen on tanssinut esimerkiksi Jorma Uotisen, Hanna Brotheruksen ja Pori Dance Companyn teoksissa. Yhteistyö Tero Saarinen Companyn kanssa alkoi keväällä 2020. Kauden 2020–2021 Kymäläinen on siviilipalveluksessa Tero Saarinen Companyssa.

TERO SAARINEN

Tero Saarinen on tehnyt merkittävän kansainvälisen uran sekä tanssijana että koreografina. Hän on luonut yli 40 kantaesitystä, vuonna 1996 perustamalleen Tero Saarinen Companylle sekä tilaustöinä muille ryhmille.

Muun muassa hollantilainen Nederlands Dans Theater (NDT1), ranskalaiset Lyonin, Marseillen sekä Lorrainen baletit, portugalilainen Ballet Gulbenkian, Etelä-Korean Kansallinen tanssiryhmä, israelilainen Batsheva Dance Company, ruotsalainen Göteborgin Oopperan baletti sekä Suomen kansallisbaletti ovat esittäneet Saarisen töitä ohjelmistoissaan. Tero Saarinen Companyn avaintöitä ovat kansainvälinen läpimurto *Westward Ho!* (1996),

Stravinsky-teokset *Petrushka* (2001) ja *HUNT* (2002), Shakers-vaikutteinen *Borrowed Light* (2004), *Morphed* (2014) Esa-Pekka Salosen musiikkiin sekä Jean Sibeliuksen *Kullervo* (2015) yhteistyössä Suomen kansallisoopperan ja -baletin kanssa. Saarisen yhteistyö Susanna Mälkin ja HKO:n kanssa alkoi teoksella *Zimmermann Trio* (2018).

Tero Saarinen tunnetaan omaperäisestä, tasapainolla ja epätasapainolla leikittelevästä, rujonkauniiksi luonnehditusta liikekielestä ja kehittämästään TERO-tekniikasta. Hänen laajaa kansainvälistä kiitosta saaneille teoksilleen on ominaista myös elämyksellinen

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

Kun säveltäjät Martin Wegelius ja Robert Kajanus perustivat orkesterin Helsinkiin kesällä 1882, heidän kunnianhimoinen suunnitelmansa oli kerätä kaupungin parhaat muusikot ja ulkomailta palkatut soittajat yhteen ja tarjota helsinkiläisille elämyksiä suurten säveltäjien mestariteoksista viikoittaisilla konserteilla 36 soittajan voimin.

Periaate huippumuusikoiden säännöllisestä orkesteritoiminnasta on pysynyt elinvoimaisena näihin päiviin saakka. Lähes 140 toimintavuotensa aikana Helsingin kaupunginorkesteri on kantaesittänyt valtaosan Jean Sibeliuksen sinfonisesta tuotannosta säveltäjän itsensä johdolla ja jatkaa oman aikansa musiikin esittämistä tilaamalla teoksia sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta säveltäjiltä. Vuosina 2019–2025 toteutettava tilaussävellysten sarja, kahdeltatoista nykysäveltäjältä tilatut *Helsinki-variaatiot*, liittävät oman aikamme sävelet ennen vuonna 1945 sävellettyihin Helsinki-aiheisiin teoksiin.

Vuosittain yli 110 000 kuulijaa tavoittava, nykyisellään 102 muusikon vahvuinen Helsingin kaupunginorkesteri on kasvanut tärkeäksi osaksi helsinkiläisten kulttuurillista pääomaa. Kaupunginorkesterin työ koskettaa niitäkin, jotka

kokonaistaideteosmaisuuksaan. Saarinen on saanut lukuisia tunnustuksia taiteellisesta työstään kotimaassa ja kansainvälisesti.

Vuonna 1996 perustettu Tero Saarinen Company on suomalaisen tanssin lippulaiva maailmalla. Se on esiintynyt 40 maassa kaikissa maanosissa, maailman johtavilla esittävän taiteen näyttämöillä. TSC:n toimintaan kuuluvat myös Saarisen koreografiat muille tanssiryhmille, TERO-tekniikan kansainvälinen opetustoiminta, yhteisölliset hankkeet, tanssivierailujen tuottaminen Helsinkiin sekä residenssitoiminta TSC Studiassa.

syystä tai toisesta eivät pääse konsertteihin Musiikkitaloon. Kansainvälisten kiertueiden lisäksi orkesteri esiintyy erilaisissa kokoonpanoissa eri puolilla Helsinkiä sekä tarjoaa lapsille ja nuorille esiintymismahdollisuuksia ja tavoittaa erityisryhmiä monipuolisen yleisötyön kautta. Orkesteri kutsuu nyt jo kolmatta kertaa kokonaisen ikäluokan – kaikki vuonna 2020 syntyvät helsinkiläislapset – nauttimaan musiikista perheineen seitsemän vuoden ajan orkesterin kummilapsina.

Verkossa sekä mm. keskustakirjasto Oodissa suorana ja jälkilähettyksenä nähtävät HKO Screen -konsertit sekä taustoittavat haastattelut tuovat katsojan entistäkin lähemmäksi soivan taideteoksen syntyprosessia. Yhteistyö levy-yhtiö BIS:in kanssa tallentaa orkesterin tulkintoja huipputason äänityksinä kaikkien saataville ja pitkälle tulevaisuuteen.

Helsingin kaupunginorkesterilla on toimintansa aikana ollut 13 ylikapellimestaria. Vuonna 2016 aloittaneen ylikapellimestari Susanna Mälkin johdolla orkesteri on kehittynyt kansainvälisesti yhä vaikuttavammaksi sinfoniaorkesteriksi, jonka tunnistettava sointi on tärkeä osa helsinkiläistä äänimaisemaa.

GUSTAV MAHLER, arr. MICHELLE CASTELLETTI Adagio ur Symfoni nr 10

Då Gustav Mahler (1860–1911) avled våren 1911 blev hans tionde symfoni på hälft. Under årens gång var det många som bekantade sig med skissmaterialet, men den första konsertversionen såg dagens ljus först på 1960-talet tack vare engelsmannen Deryock Cooke. Senare har bl.a. Rudolf Barshai, Clinton Carpenter och Remo Mazzetti gjort sina egna versioner av symfonin. Flera betydande Mahler-dirigenter har trots detta vägrat att dirigera något annat än den första satsen som är den enda sats tonsättaren hann fullborda.

Den maltesiska dirigenten och tonsättaren Michelle Castelletti (f. 1974) version av Mahlers tionde symfoni är från 2010-talet. Den ensemble som Castelletti använder sig av består av bland annat sju träblåsinstrument, ett harmonium och en stråkkvintett och är inspirerad av de ensembler som användes i Verein für musikalische Privataufführung. Detta var en av Arnold Schönberg i Wien grundad förening som åren 1918–21 gav konserter där man bland annat framförde verk av även Mahler i arrangemang för kammarorkester. Castellettis version uruppfördes i Canterbury den 23.11.2012. Canterburys kammarorkester dirigerades av Castelletti själv.

I konserten framförs symfonins första sats *Adagio*. Innerligt sjungande och ironiskt dansanta partier växlar ända tills en dissonant höjdpunkt krossar stämningen. Efter den är det som om någonting i musiken har gått sönder på ett sätt som är omöjligt att reparera.

JEAN SIBELIUS Rakastava op. 14

År 1894 deltog Jean Sibelius (1865–1957) i manskören Ylioppilaskunnan Laulajats körkompositionstävling med *Rakastava* (Den älskande), en svit med texter ur Kanteletar. Verket tilldelades andra pris. Såväl publiken som kritikerna förundrades över juryns beslut att ge första pris åt Emil Genetz för sången *Hakkapeliitat*; den rådande åsikten var att *Rakastava* var en bättre komposition. Sibelius gjorde snart versioner av sin svit för manskör och stråkar (1894) och blandad kör (1898).

År 1912 gjorde han i sin tur en version av *Rakastava* för stråkorkester och slaginstrument (op. 14). Sibelius dirigerade själv uruppförandet i Helsingfors den 29.3.1912 på Helsingfors filharmoniska sällskaps orkesters, nuvarande HSO:s, konsert. Mottagandet var synnerligen positivt och i fortsättningen dirigerade tonsättaren ofta detta verk.

Versionen för stråkorkester är inte så mycket ett arrangemang som en briljant ny tolkning av det tidigare musikmaterialet. Körsviten har fyra satser, men Sibelius har här komprimerat satserna så att de är endast tre. Den första satsen *Den älskande* återspeglar den blyghet och osäkerhet som hör en ny kärlek till. Den andra satsen *Den älskandes väg* är ett ljusst scherzo. Den avslutande satsen *God natt - farväl* präglas av en bitterljuv nostalgi.

IANNIS XENAKIS Rebonds B

Iannis Xenakis (1922–2001), född i Grekland och från och med 1947 bosatt i Frankrike, var en av 1900-talets mest betydande moderna tonsättare. Till sin utbildning var han egentligen arkitekt och arbetade en tid som Le Corbusiers assistent. Som tonsättare hämtade Xenakis ständigt inspiration från bland annat matematiska teorier, geometri, filosofi och arkitektur. Han var dessutom intresserad av sin tids nyaste teknologi. År 1963 gav han ut boken *Formaliserad musik* som sedermera har blivit en klassiker.

Den som på basen av detta tror att Xenakis musik är på något sätt torr och teoretisk har fel. Hans kompositioner är fräscha och spännande och de har ofta en rent fysiskt medryckande effekt på lyssnaren.

Rebonds (1987–89) är ett verk skrivet för slagverkaren Sylvio Gualda som Xenakis redan tidigare hade samarbetat med. *Rebonds* består av två partier, A och B. De använder sig av något olika slaginstrument; *Rebonds B* är för bongo-trummor, tumba-trumma, tom-tom, bastrumma och träblock. Det var Xenakis önskan att ett framförande skulle bestå av båda partierna, men i praktiken tenderar många perkussionister att ofta framföra endast B-partiet. Det är ett rytmiskt, virtuost fyrverkeri som kan föra tankarna till en extatisk ritual.

Tero Saarinen: Rebond

I konserterna i september-oktober hör ett av en musiker och en dansare i samarbete format duo-uppträdande till programmet. Iannis Xenakis hypnotiska soloverk för perkussion omvandlas till en duett som förenar två konstarter då orkesterns perkussionssektions stämledare Xavi Castelló Arändiga och dansare Oskari Kymäläinen (Tero Saarinen Company) stiger ut på estraden. Kompositionens mångstämmighet har fungerat som utgångspunkt för Tero Saarinens koreografi.

“Verket är rytmiskt ytterst fascinerande och kräver virtuositet av slagverkaren. Jag tycker att det ibland låter som att musiken framförs av flera än en musiker. I min koreografi ville jag i rörelserna använda en motsvarande intensitet och mångsidighet, samt på samma gång skapa en bro mellan två krafter: musik och dans.” – Tero Saarinen

---

**(o) 29.10. HKO SCREEN #hkoscreen
SUORA LÄHETYS / DIREKTSÄNDNING
/ LIVE BROADCAST
WWW.HELSINGINKAUPUNGINORKESTERI.FI**

Katsottavissa netissä konsertin jälkeen.
Se på nätet efter konserten.
Watch on demand after the concert.

LUDWIG VAN BEETHOVEN Symfoni nr 1 C-dur op. 21

Ludwig van Beethoven (1770–1827), som år 1792 hade flyttat från Bonn till Wien, blev till en början känd som en pianovirtuos. Han hade dock i sikte en karriär som även tonsättare och hade fram till sekelskiftet redan hunnit komponerat en hel del, framförallt piano- och kammarmusik. År 1800 ansåg Beethoven tiden vara mogen att visa den stora publiken vad han var kapabel till. Han hyrde Wiens Burg-teater och arrangerade en konsert. På programmet fanns bland annat *Septetten*, någon av hans pianokonserter, och som uruppförande den troligen åren 1799–1800 skrivna första symfonin. Mottagandet var både positivt och entusiastiskt. En kritiker anmärkte att konserten var ”den mest intressanta vi haft här på en lång tid”. Symfonin karaktäriserades av samma kritiker som ett innovativt och idérikt verk.

Den första av Beethovens nio symfonier är mycket tydligt förankrad i W.A. Mozarts och Joseph Haydns tradition. Trots detta innehåller verket redan flera drag som är omisskännligt beethovenska. De som är enklast att identifiera torde vara de överraskande, explosiva utbrotten och den raljanta humorn. Den första satsens långsamma introduktion (*Adagio molto*) förvirrade samtidigt, C-dursymfonin tycks nämligen starta i fel tonart. Men så fort *Allegro con briot* studsar igång etableras huvudtonarten. Den andra satsen är ett rörligt *Andante cantabile con moto*. Den tredje satsen har fått titeln Menuett, men det snabba tempot (*Allegro molto e vivace*) gör att den i praktiken är ett scherzo. Finalen startar med en inledning (*Adagio*) som efter ett kort trevande leder till ett glatt *Allegro molto e vivace*.

SUSANNA MÄLKKI

Susanna Mälkki är född i Helsingfors, där hon även tillbringade sin ungdom. Hon har vuxit upp ackompanjerad av Helsingfors stadsorkester: som liten gick hon på orkesterns konserter med sin familj, och som ung musikstuderande följde hon noggrant med orkestermusikernas arbete och världens bästa solisters uppträdanden. År 2004 fick hon för första gången dirigera orkestern. Hösten 2016 inledde hon sitt arbete som orkesterns 13. chefsdirigent.

Vägen till dirigent tog sats från Sibelius-Akademins och Stockholms Edsberg-institutets celloklasser. Mälkki segrade i Åbo nationella cellotävling och blev Göteborgs symfonikers solocellist. Redan tidigt var hon dock intresserad av att få dirigera. I Stockholm dirigerade hon en ensemble med orkester elever. Nästa gång fick hon dirigera samma skolas kammarorkester i närvaro av Sveriges radios symfoniorkesters dåvarande chefsdirigent Esa-Pekka Salonen. I det ögonblicket stod det klart för Mälkki att hon hade funnit sin verkliga passion. Den känslan har inte försvunnit.

Mälkki gjorde sitt genombrott på Helsingfors festspel år 1999. Hon fick sin första tjänst som musikalisk ledare för Stavangers orkester. Som konstnärlig ledare för den legendariska orkestern för ny musik, Ensemble Intercontemporain (2006-2013) befäste hon sitt rykte som en suverän tolkare av vår tids musik.

Mälkki har dirigerat flera av världens bästa orkestrar såsom Amerikas s.k. Big Five-orkestrar, Concertgebouw i Amsterdam, Berlins filharmoniker och Londons symfoniker. Hon har gäststat bl.a. Metropolitan i New York, operan i Paris, La Scala i Milano och Staatsoper Wien. Hösten 2017 inledde hon sitt arbete som Los Angeles filharmoniska orkesters första gästdirigent. År 2017 valde tidningen Musical America Mälkki till Årets dirigent.

XAVI CASTELLÓ

Xavi Castelló har arbetat som stämledare för Helsingfors stadsorkesters slagverkssektion sedan år 2013. Han inledde sina musikstudier 8 år gammal och utexamineras från CSMC i Teneriffa år 2008. Han fortsatte sina studier i Zaragoza (CSMA, Aragón) under ledning av Wieland Welzel, Franz Schindlbeck och Jean Geoffroy samt vid Okho-akademien i Madrid under ledning av Raúl Benaventi och Esaú Borreda.

Castello har tilldelats tredje pris i Ciudad del Paso -marimbatävlingen år 2007 och första pris i den fjärde internationella Perkulliria -slagverkstävlingen år 2011. Han har varit med om att grunda Helsinki Percussion Ensemble och ensemblen Helsinki Chamber Soloists.

OSKARI KYMÄLÄINEN

Oskari Kymäläinen studerade vid Finlands Nationaloperas- och baletts Balettskola och utexaminerades år 2019. Han har dansat i verk av bland annat Jorma Uotinen, Hanna Brotherus och Pori Dance Company. Samarbetet med Tero Saarinen Company startade våren 2020. Under säsongen 2020-2021 utför Kymäläinen sin civiltjänstgöring i Tero Saarinen Company.

TERO SAARINEN

Tero Saarinen har gjort en betydande internationell karriär som såväl dansare som koreograf. Han har kreerat över 40 premiär, dels åt Tero Saarinen Company som han grundade år 1996, och dels åt andra grupper på beställning.

Saarinens arbeten har satts upp av bland annat Nederlands Dans Theater (NDT1), baletterna i Lyon, Marseille och Lorraine, portugisiska Ballet Gulbenkian, Sydkoreas nationella dansgrupp, israeliska Batsheva Dance Company, Göteborgsoperans balett samt Finlands Nationalbalett. Tero Saarinen Companys nyckelverk är det internationella genombrottet *Westward Ho!* (1996), Stravinsky-tolkningarna *Petrusjka* (2001) och *HUNT* (2002), den Shakers-inspirerade

Borrowed Light (2004), *Morphed* (2014) till musik av Esa-Pekka Salonen samt Jean Sibelius *Kullervo* (2015) som gjordes i samarbete med Finlands Nationalopera- och balett. Saarinens samarbete med Susanna Mälkki och HSO inleddes med verket *Zimmermann Trio* (2018).

Tero Saarinen är känd för sitt originella rörelsespråk som förenar det eleganta med det groteska och leker med balans och obalans. Hans internationellt uppmärksammade koreografier har ofta karaktäriserats som allkonstverk. Saarinen har

HELSINGFORS STADSORKESTER

Då tonsättarna Martin Wegelius och Robert Kajanus sommaren 1882 grundade en orkester i Helsingfors var deras ambition att föra samman stadens bästa musiker och anlita musiker från utomlands. Helsingforsare skulle varje vecka erbjudas unika upplevelser då 36 musiker samlas för att framföra mästerverk av de stora tonsättarna.

Principen att föra samman högklassiga musiker för en regelbunden orkesterverksamhet förblir livskraftig än idag. Under sina nära 140 verksamhetsår har Helsingfors stadsorkester uruppfört majoriteten av Jean Sibelius symfoniska produktion under tonsättarens egen ledning. Orkestern fortsätter att framföra sin egen tids musik i form av beställningar av såväl internationella som inhemska tonsättare. 2019-2025 förverkligas *Helsingfors-variationer*, en serie i vilken man beställer verk av 12 moderna tonsättare. Seriens beställningsverk förenar vår tids tonspråk med musikverk med ett Helsingfors-tema som är komponerade före år 1945.

Helsingfors stadsorkester består för närvarande av 102 musiker och når årligen över 110 000 lyssnare. Den har fått en viktig position som ett av Helsingfors-bornas kulturkapital. Stadsorkesterns arbete berör även dem som av orsak eller annan inte kan komma till konserterna i Musikhuset.

tilldelats flera pris såväl i hemlandet som utomlands.

Tero Saarinen Company, grundad år 1996, har etablerat sig som en av de ledande europeiska dansgrupperna. TSC har uppträtt på betydande dansstrader- och forum i 40 länder på alla kontinenter. Till TSC:s verksamhet hör även koreografier som Saarinen skapar åt andra dansgrupper, en internationellt riktad undervisning av TERO-rörelsetekniken, publikarbete, arbete för att hämta dansgästspel till Helsingfors samt residensverksamhet i TSC Studio.

Förutom att göra internationella turnéer uppträder orkestern i varierande sammansättningar runtom Helsingfors, erbjuder barn och ungdom möjlighet att uppträda, och när via sitt mångsidiga publikarbete olika specialgrupper. Orkestern inviterar nu för tredje gången en hel åldersgrupp – alla i Helsingfors år 2020 födda barn – att bli orkesterns fadderbarn. I verksamheten får fadderbarnen med familj avnjuta musik i sju års tid.

HKO Screen-sändningarna visas på internet och live på bl.a. centrumbiblioteket Ode. HKO Screen-sändningarna består av konserten samt intervjuer som ger bakgrundsinformation som för lyssnaren närmare det klingande musikverkets födelseprocess. Samarbetet med skivbolaget BIS innebär att orkesterns tolkningar är tillgängliga för alla, och långt in i framtiden, i form av inspelningar av hög kvalitet.

Under sin verksamhetstid har Helsingfors stadsorkester haft 13 chefsdirigenter. År 2016 inledde Susanna Mälkki sitt arbete som orkesterns chefsdirigent. Under hennes ledning har orkestern utvecklats till en internationellt allt mera aktiv symfoniorkester vars identifierbara klang utgör en viktig del av staden Helsingfors ljudlandskap.

www.helsingforsstadsorkester.fi

GUSTAV MAHLER,
arr. MICHELLE CASTELLETTI
Adagio from Symphony No. 10

Gustav Mahler (1860–1911) died before he could finish his tenth symphony. Various attempts have been made to reconstruct his original sketches, but many celebrated Mahler conductors will only agree to perform the first, all-Mahler movement. Maltese conductor and composer Michelle Castelletti (b. 1974) produced a version for an ensemble that includes seven wind instruments, harmonium and string quintet and conducted its premiere in Canterbury, UK in 2012. Tonight's concert presents the opening *Adagio*, a movement of warm, melodic episodes alternating with ironic, dancing ones until the mood is shattered by a dissonant outburst. From then onwards, something seems to be irrevocably broken in the music.

JEAN SIBELIUS
Rakastava, Op. 14

Jean Sibelius (1865–1957) composed *Rakastava* (The Lover) for a competition for a setting of verses from the Kanteletar, a collection of archaic Finnish lyrical poetry. It was originally scored for male choir, but he later made arrangements for male choir and strings (1894), for mixed choir (1898), and for string orchestra and percussion (1912). He conducted the Helsinki Philharmonic Orchestra in the premiere of this last version in 1912. The cycle for string orchestra is not so much an arrangement as a re-interpretation and compresses the original four movements into three: *The Lover*, *The Path of the Beloved* and *Good Night – Farewell*.

IANNIS XENAKIS
Rebonds B

Born in Greece but resident in France from 1947, Iannis Xenakis (1922–2001) was one of the most outstanding composers of the 20th century. He trained as an architect and was for a time assistant to Le Corbusier. In his compositions he repeatedly

sought inspiration in mathematical theories, geometry, philosophy and architecture, but they are anything but dry. He was also interested in new technology. *Rebonds* (1987–89), written for percussionist Sylvio Gualda, is in two parts, A and B, with slightly different instruments in each. Rebonds B is scored for bongos, tumba, tom-toms, bass drum and wood blocks. It is a rhythmic, virtuosic firework display maybe evocative of an ecstatic rite.

Tero Saarinen: Rebond

Iannis Xenakis' hypnotic solopiece for percussion transforms two art forms into a duet, when HPO percussion section leader Xavi Castelló Arándiga takes the stage with Tero Saarinen Company dancer Oskari Kymäläinen.

“The composition is rhythmically very interesting and requires a virtuoso player. To me, it sounds like at times there were more musicians than one playing. In my choreography, I wanted to capture the same sort of intensity and diversity with the movement, and, simultaneously, build a bridge between these two forces – music and dance”, says choreographer Tero Saarinen.

LUDWIG VAN BEETHOVEN
Symphony No. 1 in C Major, Op. 21

By 1800, Ludwig van Beethoven (1770–1827) had settled in Vienna and made a name for himself as a pianist. The time was, he felt, now ripe to prove he could also compose. He therefore hired the Burgtheater for a concert that included his first symphony. It got an enthusiastic reception, one critic claiming it was the best thing he had heard in a long time. The first of Beethoven's nine symphonies is clearly indebted to Haydn and Mozart but already bears its composer's characteristic stamp – unexpected outbursts and tongue-in-cheek humour, for example. The slow introduction to the first movement took his contemporaries quite by surprise by beginning in the “wrong” key (F major), but the “right” key (C major) is soon firmly established. Though titled a *Minuet* in the traditional manner, the third movement is in practice a boisterous *Scherzo*.

SUSANNA MÄLKKI

A conductor born and bred in Helsinki, Susanna Mälkki grew up to the accompaniment of the Helsinki Philharmonic Orchestra. In 2004 she received her first invitation to conduct the orchestra of which she would become Chief Conductor in autumn 2016. Her path to the conductor's podium passed through the cello classes of the Sibelius Academy and the Edsberg Institute in Stockholm, however, and the position of principal cellist in the Gothenburg Symphony Orchestra. She made her conducting breakthrough in 1999, at the Helsinki Festival, and her first regular conducting appointment was as Artistic Director of the Stavanger Symphony Orchestra. Her Music Directorship of the celebrated Ensemble Intercontemporain (2006–2013) established her as a profound interpreter of music of the present day.

Susanna Mälkki has conducted the world's finest orchestras. In season 2017-18 she made her debut at the Vienna State Opera season and took over as Principal Guest Conductor of the Los Angeles Philharmonic. Musical America voted her Conductor of the Year 2017.

XAVI CASTELLÓ

Xavi Castelló serves as the principal percussion in the Helsinki Philharmonic Orchestra since 2013. He started playing percussion at the age of 8 years old in his home town and graduated with honours in 2008 in the CSMC (Tenerife). He continued his studies in the CSMA (Aragón) with Wieland Welzel, Franz Schindlbeck and Jean Geoffroy and in the Madrid Okho academy with Raúl Benavent and Esau Borreda.

He has won the third prize in the Marimba competition “Ciudad del Paso” (La Palma, 2007) and the first prize in the IV International Percussion Competition “Perkulliria” (2011).

He is a founder member of the Helsinki Chamber Soloists and the Helsinki Percussion Ensemble.

OSKARI KYMÄLÄINEN

Oskari Kymäläinen graduated from the Ballet School of the Finnish National Opera and Ballet in 2019. Kymäläinen has danced in works by Jorma Uotinen, Hanna Brotherus and Pori Dance Company among others. His collaboration with Tero Saarinen Company began in spring 2020. Kymäläinen will do his civil service at Tero Saarinen Company in 2020–2021.

TERO SAARINEN

Tero Saarinen has had a distinguished international career both as a dancer and a choreographer. He has made more than 40 creations, for Tero Saarinen Company and other prominent dance groups.

Nederlands Dans Theater (NDT1), the Batsheva Dance Company (Israel), Ballet Gullbenkian (Portugal), the ballets of Lyon, Lorraine and Marseille (France), the Gothenburg Opera Ballet (Sweden), the National Dance Company of Korea (South Korea), the Finnish National Ballet, and many others have featured Saarinen's works in their repertoires. His key works for Tero Saarinen Company include the company's international breakthrough *Westward Ho!* (1996), Saarinen's Stravinsky reinterpretations *Petrushka* (2001) and *HUNT* (2002), Shakers-inspired *Borrowed Light* (2004), *Morphed* (2014) to music by Esa-Pekka Salonen and most recently Jean Sibelius' *Kullervo* (2015) in collaboration with the Finnish National Opera and Ballet. Saarinen's collaboration with Susanna Mälkki and HPO began with *Zimmermann Trio* (2018).

As a choreographer Saarinen is known for his unique movement language, ‘an inventive mixture of grotesqueness and beauty’ that plays with balance, and off-balance. His internationally acclaimed choreographies have often been described as total artworks. Saarinen has received numerous acknowledgements of his work as an artist, both in Finland and abroad.

Tero Saarinen Company, founded in 1996, has established its position as one of the leading European contemporary dance companies. It has

toured at prestigious venues in more than 40 countries on all continents. Core TSC activities also include Saarinen's creations for other prominent dance groups, an international teaching program focused on TERO-technique, presenting dance companies in Helsinki, community outreach projects

THE HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Established by Martin Wegelius and Robert Kajanus in 1882, the Helsinki Philharmonic Orchestra is a band of 102 musicians annually performing to a total audience of over 110,000. It premiered most of the symphonic works by Jean Sibelius with the composer himself conducting, and continues its commitment to contemporary music by commissioning works by composers both Finnish and foreign.

The HPO also reaches people who cannot attend concerts at the Helsinki Music Centre: by making international tours, sending small ensembles out across the city, providing opportunities for young performers and, through its widerange education programme, making contact with special groups. Now, for the third time, it is inviting an entire age group – all the children born in Helsinki in 2020 – to enjoy music with their families over the next seven years.

HKO Screen -concerts and artist interviews streamed live and on demand bring music even close to listener. The orchestra's partnership with the BIS label further ensures that its performances will be available to all well into the future.

The Helsinki Philharmonic Orchestra has had 13 Chief Conductors. Its most recent, since 2016, is Susanna Mälkki.

www.helsinkiophilharmonicorchestra.fi

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

LAVALLA TÄNÄÄN / PÅ SCENEN IDAG / ON STAGE TODAY

I VIULU VIOLIN

Pekka Kauppinen
Satu Savioja
Eija Hartikainen
Katariina Jämsä
Maiju Kauppinen
Jani Lehtonen
Erkki Palola
Kalinka Pirinen
Petri Päivärinne
Elina Viitasaari

II VIULU VIOLIN

Anna-Leena Haikola
Teija Kivinen
Teppo Ali-Mattila
Eva Ballaz
Anna-Kaisa Oravisto
Siiri Rasta
Krista Rosenberg
Osma Vallbacka
Helmi Kuusi

ALTOVIULU ALTVIOLIN VIOLA

Atte Kilpeläinen
Torsten Tiebout
Lotta Pojärvi
Aulikki Haahti-Turunen
Tiila Kangas
Markus Sallinen

SELLO CELLO

Inkeri Eirola
Senja Rummukainen
Mathias Hortling
Saara Särkimäki

KONTRABASSO KONTRABASS DOUBLE-BASS

Maria Krykov
Eero Ignatius
Adrian Rigopoulos

KLARINETTI KLARINETT CLARINET

Osmo Linkola
Heikki Nikula

FAGOTTI FAGOTT BASSOON

Mikko-Pekka Svala
Noora Van Dok

KÄYRÄTORVI VALTHORN HORN

Ville Hiilivirta
Joonas Seppelin

TRUMPETTI TRUMPET

Pasi Pirinen
Mika Tuomisaalo

LYÖMÄSOITTIMET SLAGINSTRUMENT PERCUSSION

Xavi Castelló Arándiga

HARPPU HARPA HARP

Anni Kuusimäki

PIANO

Minnaleena Jankko

Muutokset mahdollisia. / Förändringar är möjliga.
/ Changes are possible.

HELSINGFORS STADSORKESTER HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

TULOSSA!

Helsingin kaupunginorkesteri
Dalia Stasevska, kapellimestari
Kari Kriikku, klarinetti

Ralph Vaughan Williams: Fantasia Thomas Tallin teemasta
Jukka Tiensuu: Puro, klarinetille ja orkesterille
Jean Sibelius: Sinfonia nro 4

Jean Sibelius vieraili Kolilla syksyllä 1909 ja kirjoitti päiväkirjaansa: "Kolilla! Elämäni suurimpia elämyksiä. Suunnitelmia. La Montagne." Suomalaiselta vuorelta avautuneet näkymät kypsyivät neljänneksi sinfoniaksi, jonka HKO kantaesitti säveltäjän itsensä johdolla kaksi vuotta myöhemmin. Kapellimestari Dalia Stasevskan johtama konsertti alkaa Vaughan Williamsin Fantasialla, jossa on menneiden vuosisatojen mystisiä katedraalikaikuja ja Britteinsaarten sumuista ilmaa. Klarinettimaagikko Kari Kriikun tulkinta Jukka Tiensuun Puro-konsertosta lupaa tiivistunnelmaista nyt-hetken juhlaa.

Liput: 8-37 € (+käsittelykulut) Ticketmasterista, p. 0600 10 800 (1,98 e/min+pvm),
www.ticketmaster.fi/hko (suosittelemme lippujen ostamista verkosta).

📅 PE 6 / 11 / 2020

🕒 19.00

📍 Helsingin Musiikkitalo

HKO SCREEN -MOBIILISOVELLUS

HKO Screen -mobiilisovellus tuo orkesterin verkkoon striimattavat konsertit älylaitteisiin:

- katso ja kuuntele suoria verkkolähetyksiä
- palaa konserttitaltiointeihin
- tutustu taitelijavieraiden haastatteluihin
- käytä ennakkoon luotuja soittolistoja

Ilmainen sovellus on saatavilla Android- ja iOS-laitteisiin.

LUE LISÄÄ: www.helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/hko-screen-sovellus